

Nr 680

Av herr Heckscher m. fl., om vissa sparstimulerande åtgärder.

(Lika lydande med motion nr 570 i Första kammaren)

Utvecklingen under senare år kännetecknas av en medveten strävan från statsmakternas sida att genom skilda åtgärder prioritera det kollektiva ägandet och sparandet, varigenom utrymmet för enskilt sparande och ägande blivit allt mindre. Exempel på sådan prioritering av samhällsägande utgör tvångssparandet till AP-fonderna, strävandena att totalbalansera den statliga budgeten och kommunernas ökande skattefinansiering av sina investeringar.

Till försvar för ett ökat offentligt ägande söker man på skilda sätt att misskreditera enskilt ägande genom att karakterisera detta som ett uttryck för egoism och snöd vinning. Sådana medvetna försök att genom den politiska propagandan nedvärdera det personliga ägandet har djupa rötter i den socialistiska ideologien, enligt vilken enskilt ägande anses t. o. m. samhällsskadligt.

Ett snabbt ekonomiskt framåtskridande i samhället under bibehållande av demokratisk maktbalans mellan medborgare och samhälle förutsätter enskilt ägande. Den socialdemokratiska regeringens försök att diskriminera ägandet och undervärdera dess betydelse måste därför, om utvecklingstakten i samhället skall bibehållas och ytterligare förstärkas, ersättas med en mer realistisk syn på ägarproblemen.

I den praktiska politiken tar sig socialdemokraternas äganderättsuppfattning sitt främsta uttryck i en målmedveten strävan att vid resursfördelningen gynna vad man mer obestämt kallar »det allmänna». Den bygger bl. a. på tanken att trygghet — social och ekonomisk — endast går att skapa genom att »samhället» erhåller allt större resurser.

Det råder en påtaglig misstro från regeringens sida mot de enskilda människornas förmåga att handla rationellt. Misstron motsvaras av en övertro på regeringens och myndigheternas förmåga och möjligheter att mer ändamålsenligt än den enskilde medborgaren använda den ekonomiska avkastning som en ökande produktion ständigt ger. Vi varken kan eller bör godta en sådan inställning. Det innebär att vi skulle acceptera att forna tiders patriarkaliska styre ersättes av ett politiskt förmyndarstyre. Det är också anmärkningsvärt att de som inte delar denna doktrinära övertro på samhäl-

lets överlägsenhet beskylls för att hysa en förlegad samhällsuppfattning eller ha en passiv ideologi och vara oförmögen till handling.

Den socialdemokratiska inställningen till det personliga ägandet bortser från två väsentliga erfarenheter. Man underlåter att beakta att stat och kommun tar en allt större andel av medborgarnas ekonomiska arbetsresultat i anspråk för det »allmännas» utgifter men ingalunda ger trygghet över hela fältet. Trots en våldsam stegring av statsutgifterna — en fördubbling på 8 år från ca 11 till 22 miljarder — finnes mycket stora medborgargrupper inom landet som fortfarande saknar trygghet och t. o. m. lider ren nöd. Det gäller hundratusentals åldringar, som ej kan få den omvårdnad som de behöver. Det gäller hundratusentals ungdomar och unga familjer, som ej kan få sin bostadsfråga löst. Det gäller de stora skaror handikappade och socialt missanpassade, som ej får den hjälp som erfordras. De kollektiva trygghetsåtgärder som samhället hitintills arbetat med har alltså sina givna gränser. Vidare bortser socialdemokraterna från att förmögenhetsägandet har en mycket värdefull trygghetsskapande funktion. Det enskilda ägandet är ett hittills oöverträffat medel för personlig trygghet och personligt oberoende.

Förlegade värderingar av enskilt ägande har sålunda legat hindrande i vägen för en politik som bygger på en kombination av insatser för ett ökat och spritt enskilt ägande och kollektiva insatser i syfte att skapa större social och ekonomisk trygghet. Det personliga trygghetsskapandet måste få ett ökat utrymme i den praktiska politiken, vilket i sin tur kräver en ny och positiv attityd från statsmakterna till ägandet.

Socialdemokraternas övertro på »samhällets» möjligheter har lett till en stark ansvällning av statens och kommunernas uppgifter och utgifter. Utgiftsökningen har endast kunnat genomföras genom att stat och kommun tagit i anspråk en allt större del av nationalinkomsten, d. v. s. främst medborgarnas arbetsresultat och företagens vinster. I växande utsträckning har härigenom den offentliga sektorns eller samhällssektorns ökning kommit att leda till en överflyttning av ägandet från enskilda och företag till stat och kommun. För att vi inte omärkligt skall glida in i en situation där det är fullt naturligt att huvuddelen av förmögenhetsägandet skall ligga hos samhället och endast en mindre del stå till fritt förfogande för den enskilda inkomsttagaren, måste utvecklingen mot en fortsatt och ökande överflyttning av ägandet till samhället brytas. En betydande stegring av det personliga sparandet är nödvändig för att bryta utvecklingen. Detta är så mycket mera betydelsefullt som behovet av kapital är i ständigt växande i Sverige liksom i andra högindustrialiserade länder. För att höja vår ekonomiska effektivitet, stärka grunden för fortsatt välståndsutveckling, öka möjligheterna att sälja våra exportvaror till konkurrenskraftiga priser, måste vi avstå mera av det ekonomiska resultatet av vår arbetsinsats från omedelbar förbrukning, och detta bör ske genom frivilligt sparande.

Konsumtionsbenägenheten är på grund av regeringens ekonomiska politik betydligt större än sparbenägenheten, i synnerhet om man ställer den i relation till behovet av sparande och enskild kapitalbildning. Medvetna ansträngningar måste nu göras för att stimulera och underlätta det enskilda sparandet. Alternativet är ett tvångs- eller samhällssparande, som i sin tur på längre sikt omöjliggör en ökning av det personliga ägandet. Det gäller sålunda för samhället att medverka till en allmän tillväxt av produktionen genom att söka få det stora flertalet inkomsttagare att frivilligt avstå från en del av sin konsumtion. En sådan stimulans kan bl. a. ske genom skattelindring för vissa former av sparande. I särskild motion framlägger vi konkreta förslag om sparfrämjande skattesänkningar.

Ett ökat enskilt sparande är emellertid i och för sig inte tillräckligt för att garantera en fortsatt utbyggnad och rationalisering av det svenska näringslivet. Härför behövs dessutom vidgade möjligheter för företagen att använda egna medel till investeringar. Företagens möjligheter till självfinansiering har under senaste året starkt beskurits genom regeringens ekonomiska politik och skattepolitik. De lättnader i detta hänseende som föreslås i årets finansplan torde inte vara tillräckliga för att kompensera den under 1964 förutsedda nedgången i industriens investeringstakt. I särskild motion framför vi därför förslag, avsedda att ytterligare stärka industriens självfinansieringsförmåga. I det sammanhanget tar vi också upp möjligheterna att genom skattelättnader och genom andra åtgärder underlätta den externa finansieringen av företagens investeringar.

Det personliga sparandet bör på längre sikt kunna få en sådan omfattning att det även kan tillgodose den offentliga sektorns kapitalbehov. Någon ur spararens synpunkt principiell skillnad finns knappast mellan offentliga och enskilda investeringar. En mycket stor del av samhällets investeringar har nämligen på längre sikt samma karaktär som investeringar i industri och näringsliv. Staten har även de institutionella möjligheterna att ge en god och säker avkastning på det kapital som användes till dessa investeringar. Denna synpunkt talar för en ökad lånefinansiering av samhällsinvesteringarna, vilket i sin tur leder till att fler medborgare får en fordran på stat och kommun materialiserad i t. ex. obligationsinnehav. Lånefinansieringen kan sålunda leda till ett ökat och spritt personligt förmögenhetsägande.

Tidigare förslag om att den statliga skattefinansieringen i större utsträckning skall ersättas med statlig upplåning har mötts av åtskilliga invändningar, av vilka några förtjänar att närmare bemötas. Det har bl. a. gjorts gällande att stat och kommun kommer att få sina resurser begränsade om de i större utsträckning får förlita sig på upplåning. En sådan uppfattning grundas på en felsyn, enär de totala ekonomiska resurserna, som fordras för investeringar av den enskilde, företag, stat och kommun, inte blir större därför att de mobiliseras på olika sätt. De totala kapitaltillgångarna blir

med andra ord inte rikligare därför att stat och kommun använder sig av sin beskattningsmöjlighet och av medborgarna tar ut det kapital som fordras för samhällets investeringar i form av skatt.

Vid skattefinansiering kan stat och kommun på bekostnad av andra investeringar omedelbart och med prioritetsrätt tillgodose sitt kapitalbehov. Den offentliga sektorn kan därigenom prioriteras utan att statsmakterna behöver ta hänsyn till kapitalmarknadens villkor.

Om statens investeringar i större utsträckning finansieras lånevägen medför detta att statsskulden ökar och att driftbudgetens utgifter för statsskuldens förräntning och amortering stiger. Principiellt behöver en sådan ökning av statsskulden inte inge några betänkligheter så länge inte upplåning under goda eller normala konjunkturförhållanden sker för täckande av statens löpande utgifter. Så länge statsskuldens ökning motsvaras av anläggningstillgångar, utgör den endast ett mått på denna sektors naturliga expansion. En lånefinansiering förutsätter att även samhället tar hänsyn till villkoren för en marknadsmässig tävlan mellan de enskilda och den offentliga sektorn. Härigenom kommer investeringsutvecklingen inom båda dessa sektorer att bättre balansera varandra än för närvarande.

Vårt förslag om övergång till lånefinansiering av den offentliga sektorns investeringar i den utsträckning hänsyn till de ekonomiska konjunkturer-na medger har också, som tidigare anförts, en principiell bakgrund. Tillgodoses den offentliga sektorns kapitalbehov helt med skattemedel, leder detta till ett ökat offentligt ägande på bekostnad av det enskilda trygghetsägandet. Detta innebär förr eller senare att stat och kommun får en ur demokratisk synpunkt alltför dominerande ekonomisk maktställning. Skall demokratin fungera måste balans föreligga mellan de enskilda medborgarnas och samhällets ekonomiska inflytande.

Vi har anledning att hysa optimism om den framtida produktionsutvecklingen i landet. OECD-ländernas målsättning om en produktionsökning under en 10-årsperiod om cirka 50 procent bör kunna uppfyllas. Detta fordrar dock ovillkorligen en ekonomisk politik som medvetet underlättar för svenskt näringsliv att stärka och vidga sin produktion. Det gäller inte minst möjligheterna att få fram riskvilligt kapital både genom självfinansiering och extern upplåning. I fråga om den yttre upplåningen spelar inte minst de fria kapitalrörelserna en betydande roll.

Den fastlagda målsättningen om en 50-procentig ökning av produktionen under den närmaste 10-årsperioden aktualiserar frågan om »fördelningen» av de nya resurser som skapas. Som vi tidigare visat pekar utvecklingen för närvarande hän mot att en växande del av tillgångarna kanaliseras till den offentliga sektorn. En viss del av de offentligas tillgångar transfereras visserligen till medborgarna i form av kontanta bidrag för olika ändamål, huvudsakligen konsumtionsändamål. Men något incitament för medborgarna att använda dessa medel till ett ökat trygghetsägande finns inte, främst

därför att allt fler människor vant och vänjer sig vid att samhället sörjer för deras behov. Efter hand kräver de att samhället skall täcka en allt större del av deras omedelbara utgifter. Detta tvingar dem att avstå än mer av sin arbetsinkomst till stat och kommun. Utan att någon egentligen vill det, befinner man sig i en cirkelgång, där ökade krav på samhället medför ökade krav från samhället på att enskilda medborgare skall avstå ännu mera av sina inkomster. Detta skapar en tillvaro där medborgarna blir helt beroende av samhället och där valfriheten består i att välja mellan de service-möjligheter som samhället ställer till förfogande.

Skall denna cirkel kunna brytas måste i första hand målsättningen för den ekonomiska politiken utvidgas i förhållande till vad som för närvarande gäller. Stabiliseringsutredningen uttalade på sin tid att den ekonomiska politiken skulle syfta till en stigande levnadsstandard, hög, jämn och produktiv sysselsättning samt till ett stabilt penningvärde. Till dessa tre huvudmål, varom politisk enighet hitintills rått, bör fogas ett fjärde, nämligen en allmän förbättring av de enskilda medborgarnas förmögenhetsförhållanden. Den ekonomiska politiken bör sålunda även syfta till att de ökande ekonomiska tillgångar som medborgarnas arbetsinsatser skapar sprides på så många händer som möjligt. Det innebär att målsättningen för den ekonomiska politiken vidgas och dess ambitionsnivå höjs. Det innebär också ett avståndstagande från både den socialistiska och den kapitalistiska rikedomskoncentrationen.

En spridning av ägandet till landets produktionsresurser kan som ovan framhållits inte åstadkommas på annat sätt än att den ekonomiska politiken och framför allt skattepolitiken får en annan inriktning än f. n. Den nuvarande socialdemokratiska regeringens politik leder på längre sikt ofrånkomligen till en allt större koncentration av förmögenhetsägandet till stat, kommun, vissa storföretag och större organisationer. Den politik vi förordar medför — inte omedelbart men i det längre perspektivet — att det blir för allt fler inkomsttagare naturligt att öka sin sociala trygghet utöver den kollektivt garanterade på ett personligt förmögenhetsägande.

Ovan har även berörts hur betydelsefullt det är att det nya kapital som näringslivet fordrar för en fortsatt utbyggnad och en ökad effektivitet kan anskaffas både internt från företagen genom självfinansiering, och externt genom upplåning eller genom aktieemissioner. Vi har också pekat på att statens och kommunernas investeringar i större utsträckning än för närvarande bör finansieras genom upplåning. Vidare har vi betonat att framtida skattesänkningar fordras för att det enskilda sparandet skall öka. Dessa och andra åtgärder på det ekonomiskt politiska fältet har alla betydelse för att få fram ett spritt och ökat personligt ägande. Å andra sidan kan politiken på här nämnda områden inte ensidigt inriktas i avsikt att stimulera enskilt ägande. Det finns samhällsuppgifter som måste ges prioritet framför de enskilda medborgarnas intressen och där sålunda politiken måste anpassas

härefter. Det är sålunda fråga om en många gånger svår och ömtålig avvägning. Hur denna avvägning faller ut är främst beroende av hur man värderar det personliga och spridda ägandets betydelse för den ekonomiska utvecklingen och för samhällsutvecklingen i stort.

Hur än denna avvägning utfaller är det likväl nödvändigt att söka få till stånd ett allmänt sparvänligt ekonomiskt klimat. Därför krävs särskilda insatser från samhällets sida på skattepolitikens område för att stimulera det personliga, frivilliga sparandet. Man har rätt att räkna med att sparviljan ökas avsevärt när sparandet premieras genom avdragsrätt för sparat belopp vid deklaration.

Bestämmelserna om skattefrihet för sparande bör principiellt utformas så, att allt sparande behandlas lika. De sparstimulerande åtgärderna bör därför anknytas till inkomsttagarnas nysparande. Härigenom skulle inte bara en ökning av tillgodohavanden på bank och i form av värdepapper såsom obligationer, aktier och andelar i ekonomiska föreningar inbegripas, utan även premier till liv-, kapital- och pensionsförsäkringar, amorteringar på lån samt investeringar i rörelse, jordbruk och annan fastighet räknas in i nysparandet. Med utgångspunkt från den sammanställning av förmögenheten som finns i självdeklarationen kunde fastställas hur mycket av den årliga förmögenhetsökningen som grundar sig på ett faktiskt sparande. Eventuella svårigheter att nå en helt invändningsfri metod vid uppskattningen av den årliga förändringen i inkomsttagarnas nettoförmögenhet får inte hindra att man söker komma fram så långt som möjligt på vägen mot ett fullt godtagbart system för allmän stimulans av det årliga nysparandet. Under alla omständigheter bör frågan underkastas en ingående utredning så att ett allmänt sparavdrag för det årliga nysparandet kan införas. Angeläget är emellertid att redan nu genom speciella åtgärder uppmuntra den enskilde till ökat sparande.

Dessa speciella stimulansåtgärder bör i första hand ta sikte på ett sparande till s. k. trygghetsägande. Därmed avses framför allt bostadssparande, utbildningssparande och aktiesparande.

Bostadssparande

En egen bostad är av naturliga skäl ett sparmål av mycket hög angelägenhetsgrad. Man torde kunna nå betydande resultat genom att stimulera sparande härför. Vi föreslår för vår del att den som under något av åren från och med 1965 till och med 1970 — alltså under en sexårsperiod — sätter in pengar på ett särskilt bostadskonto skall få dra av det sparade beloppet i sin deklaration. Som högsta belopp under perioden föreslår vi 6 000 kr. för ensamstående och sammanlagt 12 000 kr. för äkta makar. De insatta medlen skall vara avsedda för förvärv av eget hem, fritidsbostad eller för att betala insats i bostadsrättsförening. Att ägaren använder en del av fastigheten för yrkesverksamhet bör inte utgöra något hinder och inte heller den om-

ständigheten att bostaden är uppförd på en jordbruksfastighet. Om pengarna tas ut från banken utan att användas för bostadsändamål skall de tas upp till beskattning.

Den som har eget hem och på sina lån gör större amorteringar än »normala» skall enligt vårt förslag få dra av överskjutande belopp, dock maximalt 700 kr. För skattskyldig som har hemmavarande barn under 16 år föreslår vi att maximum skall höjas med 200 kr. per barn. Såsom »normal» amortering bör kunna betraktas ett belopp motsvarande 1,5 % av taxeringsvärdet.

Utbildningssparande

Ett annat sparmål där en stimulans genom avdragsrätt kan antagas ge en högst betydande effekt hos barnfamiljer är de egna barnens framtida utbildning. Vi föreslår här följande anordning. Den som för eget barns räkning sätter in nysparade medel på ett utbildningskonto skall få dra av beloppet i sin deklaration. Maximum skall vara 1 200 kr. om året och sammanlagt på utbildningskontot 18 000 kr., exklusive upplupna räntor. Utbildningskontot skall vara upprättat innan barnet fyllt 12 år. Insättningen skall vara spärrad i minst 7 år och minst intill dess barnet fyllt 16 år. Har någon tagit ut medel från utbildningskontot, bör fortsatt skattefri avsättning inte få ske liksom inte heller efter det att barnet fyllt 20 år. De insatta medlen bör vara fria från gåvoskatt.

Belopp som uttas från utbildningskonto och alltså varit stående under lång tid bör inte tas upp som skattepliktig inkomst. Sedan barnet fyllt 21 år bör det ha rätt att ta ut medel även i den mån dessa inte stått inne i 7 år.

Allmänt målsparande

För att grundlägga ett regelbundet sparande hos inkomsttagarna över lag bör vid sidan av avdragsrätt för bostadssparande och utbildningssparande och som en komplettering härav införas avdragsrätt vid beskattningen för sparmedel som insättes på särskilt sparkonto för att där innestå i minst fem år. Även här bör sålunda sparandestimulansen ges genom avdrag i deklarationen. Det belopp för vilket avdrag skall få göras bör maximeras till 1 000 kr. per år och kontoinnehavare (2 000 kr. för äkta makar). Det sammanlagda maximibeloppet på ett konto föreslår vi till 15 000 kr. (två makar 30 000 kr.), detta exklusive upplupen ränta.

För belopp som innestått på sparkontot i fem år bör skattebefrielsen vara definitiv. Om belopp uttas före femårsperiodens utgång, bör de på nytt tas upp till beskattning. För avdragsrätt bör vidare krävas att spararens samtliga banktillgodohavanden ökas med minst det belopp för vilket avdrag yrkas. Ingen skall således kunna erhålla skattebefrielse genom att flytta belopp mellan olika konton. För rätt till avdrag vid beskattningen bör vidare

krävas att sparkontots tidigare maximum överskrides. Lämpligt kan också vara att avkräva den skattskyldige besked om att det ej förekommit avyttring av reallgång.

Kravet på att insättningen skall ha ökat kontots tidigare maximum för rätt till avdrag i deklarationen ger anledning till att på ett senare stadium överväga en föreskrift om att medel, som uttages från sparkontot för att tillgodose vissa avgränsade investeringsändamål, skall behandlas som om de alltjämt inestode på kontot. Med investeringar avser vi i detta sammanhang närmast förvärv av egen bostad, av aktier och obligationer samt insättning i egen rörelse eller eget jordbruk. Genom en komplettering av sparkontosystemet på detta sätt skulle man erhålla en mera definitiv bindning av sparandet. Inkomsttagarnas sparvilja skulle därigenom komma att inriktas på det från allmän investeringssynpunkt mest angelägna sparandet, nämligen förmögenhetssparandet i egentlig mening.

Aktiesparande

Inkomst av kapital är för närvarande fri från skatt intill ett belopp av 400 kr. för ensamstående och 800 kr. för äkta makar. Då vi såsom tidigare anförts finner det särskilt angeläget att åstadkomma en breddning av delägarskapet i näringslivet förordar vi att avdraget skall höjas med 200 resp. 400 kr., i den mån kapitalavkastningen till motsvarande belopp utgör utdelning av aktier eller av andelar i ekonomisk förening.

»Kapitalavdrag» på avkastning av egen rörelse m. m.

Någon principiell skillnad föreligger inte mellan den avkastning som erhålles av på bank insatta medel och aktieinnehav och den avkastning som erhålles av rörelse — exempelvis ett jordbruk — vari en person investerat sitt sparkapital. En del av rörelsens avkastning kan hänföras till den personliga arbetsinsatsen, medan en annan del härrör från det insatta kapitalet. Vi föreslår därför att en person som insatt sitt sparkapital i jordbruk, annan fastighet eller rörelse skall erhålla samma skatteförmån som om han haft inkomst av kapital.

De förslag till skattestimulans av sparandet som här ovan anförts är emellertid på längre sikt inte tillräckliga för att nå en sådan resursfördelning inom samhället att man kan tala om en verklig *ägardemokrati*. Det är därför vid sidan av skattepolitiska åtgärder nödvändigt att inrikta den ekonomiska politiken så att den befrämjar en allmän förbättring av de enskilda människornas förmögenhetsförhållanden. Vi vill sålunda som ovan anförts uppställa ett nytt mål för samhällets ekonomiska handlande. Hur detta mål i detalj kan komma att påverka den ekonomiska politikens utformning är svårt att helt överblicka. Vi vill därför föreslå en särskild utredning med uppdrag att undersöka och framföra de förändringar i penning- och finanspolitiken som betingas av att denna inte endast skall syfta till ökad

produktion, fast penningvärde och full sysselsättning utan även till en allmän förbättring av medborgarnas förmögenhetsförhållanden.

Under åberopande av vad som ovan anförts hemställer vi,

1) att riksdagen måtte antaga följande

a) *Förslag*

till

förordning om bostadssparande

Härigenom förordnas som följer.

1 §.

Den som under ett eller flera av åren 1965—1970 insätter medel i bank eller annan penninginrättning å särskilt konto för bostadsanskaffning (bostadskonto) må åtnjuta uppskov med taxering till kommunal och statlig inkomstskatt för vad sålunda insatts efter vad nedan sägs.

2 §.

Uppskov enligt 1 § må äga rum för ett belopp av tillhoppa högst 6 000 kronor under nämnda period, dock att för äkta makar beloppet må utgöra sammanlagt 12 000 kronor.

3 §.

Å bostadskonto insatta medel skola vara avsedda för förvärv av eget hem, fritidsbostad eller för gäldande av insats i bostadsrättsförening. Den omständigheten att bostaden är förenad med utrymme för ägarens yrkesverksamhet skall ej utgöra hinder för uppskov, som i 1 § sägs, under förutsättning att bostadsändamålet prövas vara det väsentliga, ej heller den omständigheten att bostaden är uppförd å jordbruksfastighet.

4 §.

Belopp, för vilket uppskov med taxeringen erhållits, skall upptagas som intäkt av tillfällig förvärvsverksamhet för det beskattningsår, då uttag från bostadskonto sker, såvida icke de uttagna medlen under beskattningsåret använts för ändamål som i 3 § sägs, i vilket fall skattebefrielse skall äga rum.

Å bostadskonto insatta medel, som icke uttagits före utgången av år 1975, skola upptagas till beskattning vid 1976 års taxering.

5 §.

Bank eller annan penninginrättning, som mottagit insättning på bostadskonto, har att varje år före den 1 februari underrätta taxeringsnämnd i vederbörandes hemortskommun om sammanlagda beloppet av under nästföregående kalenderår verkställd insättning å bostadskonto eller utbetalning från sådant konto.

6 §.

Kungl. Maj:t äger meddela de närmare föreskrifter, som erfordras för tillämpning av denna förordning.

Denna förordning träder i kraft den 1 januari 1965; dock att bestämmelserna icke skola tillämpas vid 1965 års taxering eller vid eftertaxering för 1965 eller tidigare år.

b) Förslag
till
förrordning om utbildningssparande

Härigenom förordnas som följer.

1 §.

Den som för eget barns räkning i bank eller annan penninginrättning insätter medel å särskilt konto (utbildningskonto) utan att förbehålla sig rätt att däröver förfoga må vid taxering till kommunal och statlig inkomstskatt åtnjuta avdrag för vad sålunda insatts enligt vad nedan sägs.

Avdrag medgives endast i den mån det insatta beloppet svarar mot en ökning under beskattningsåret av insättarens sammanlagda hos banker och andra penninginrättningar inestående medel. Beträffande äkta makar skall dylik ökning föreligga för makarna tillhopa.

2 §.

För varje barn må blott upprättas ett utbildningskonto. Kontot skall vara upprättat innan barnet fyllt 12 år.

3 §.

Insättning å utbildningskonto må uppgå till högst 1 200 kronor för år. Sammanlagt må insättningarna uppgå till högst 18 000 kronor.

Därest uttag å utbildningskonto skett, må insättning ej vidare förekomma. Ej heller må insättning ske efter det barnet fyllt 20 år.

Gottskrivning av å utbildningskonto upplupen ränta skall icke anses som insättning å kontot enligt denna förrordning.

4 §.

Insättning å utbildningskonto skall vara bunden i minst 7 år och minst intill dess barnet fyllt 16 år.

5 §.

Uppkommer fråga om bestämmande av gåvoskatt för barnet, skall å utbildningskonto insatt belopp icke medräknas.

6 §.

Oavsett vad i 4 § sagts, må insatta medel fritt uttagas från utbildningskonto efter det barnet fyllt 21 år. Så vare ock fallet om barnet avlidit.

7 §.

Belopp som uttages från utbildningskonto skall icke anses som skattepliktig intäkt.

8 §.

Bank eller annan penninginrättning, som mottagit insättning på utbildningskonto, har att varje år före den 1 februari underrätta taxeringsnämnd i vederbörandes hemortskommun om sammanlagda beloppet av under nästföregående kalenderår verkställda insättningar.

9 §.

Kungl. Maj:t äger meddela de närmare föreskrifter, som erfordras för tillämpning av denna förrordning.

Denna förordning träder i kraft den 1 januari 1965; dock att bestämmelserna icke skola tillämpas vid 1965 års taxering eller vid eftertaxering för 1965 eller tidigare år.

c) Förslag

till

lag om ändring i kommunalskattelagen den 28 september 1928 (nr 370)

Härigenom förordnas, att 39 § 3 mom. kommunalskattelagen den 28 september 1928 (nr 370) skall erhålla följande ändrade lydelse, att till följande paragrafer i samma lag skola fogas nya moment av nedan angiven lydelse, nämligen till 22 § ett moment betecknat 4, till 25 § ett moment betecknat 4, till 29 § ett moment betecknat 5 samt till 46 § ett moment betecknat 5, ävensom att till anvisningarna till 22 § samma lag skall fogas en ny punkt betecknad 9, av den lydelse som nedan sägs.

22 §.

4 mom. Fysisk person, som haft intäkt varom i 21 § förmåles, äger, där bruttointäkten överstiger sammanlagda beloppet av de i 1 eller 3 mom. avsedda kostnaderna, utöver avdrag för dessa kostnader åtnjuta extra avdrag med 400 kronor. Har den skattskyldige under beskattningsåret varit gift och levt tillsammans med andra maken, må nu avsett avdrag för dem båda gemensamt åtnjutas med 800 kronor. I intet fall må dock skattskyldig åtnjuta extra avdrag med högre belopp än som svarar mot skillnaden mellan bruttointäkten och summan av de i 1 eller 3 mom. avsedda kostnaderna och ej heller med högre belopp än som motsvarar 4 procent av den skattskyldiges i jordbruket nedlagda skattepliktiga förmögenhet. Extra avdrag som här sägs må vidare, tillsammans med förekommande extra avdrag enligt 25 § 4 mom. och 29 § 5 mom., endast åtnjutas i den mån avdrag enligt 39 § 3 mom. icke kunnat tillgodogöras av den skattskyldige.

25 §.

4 mom. Fysisk person, som haft intäkt varom i 24 § förmåles, äger, där bruttointäkten överstiger sammanlagda beloppet av de i 1 eller 3 mom. avsedda kostnaderna, utöver avdrag för dessa kostnader åtnjuta extra avdrag med 400 kronor. Har den skattskyldige under beskattningsåret varit gift och levt tillsammans med andra maken, må nu avsett avdrag för dem båda gemensamt åtnjutas med 800 kronor. Vad angår inskränkning i rätten att åtnjuta extra avdrag som här sagts skola bestämmelserna i 22 § 4 mom. och i punkt 9 av anvisningarna till 22 § äga motsvarande tillämpning.

29 §.

5 mom. Fysisk person, som haft intäkt varom i 28 § förmåles, äger, där bruttointäkten överstiger sammanlagda beloppet av de i 1 mom. avsedda kostnaderna, utöver avdrag för dessa kostnader åtnjuta extra avdrag med 400 kronor. Har den skattskyldige under beskattningsåret varit gift och levt tillsammans med andra maken, må nu avsett avdrag för dem båda gemensamt åtnjutas med 800 kronor. Vad angår inskränkning i rätten att åtnjuta extra avdrag som här sagts skola bestämmelserna i 22 § 4 mom. och i punkt 9 av anvisningarna till 22 § äga motsvarande tillämpning.

39 §.

3 mom. Fysisk person, som haft intäkt varom i 38 § 1 mom. förmåles, äger, där bruttointäkten överstiger sammanlagda beloppet av de i 1 mom. avsedda kostnaderna, utöver avdrag för dessa kostnader åtnjuta extra avdrag med 400 kronor. Har den skattskyldige under beskattningsåret varit gift och levtt tillsammans med den andra maken, må nu avsett avdrag för dem båda gemensamt åtnjutas med 800 kronor. I den mån intäkten utgör avkastning av aktier eller andelar i ekonomisk förening må det extra avdraget ökas med 200 kronor eller, om den skattskyldige under beskattningsåret varit gift och levtt tillsammans med den andra maken, med 400 kronor. I intet fall må dock skattskyldig åtnjuta extra avdrag med högre belopp än som svarar mot skillnaden mellan bruttointäkten och summan av de i 1 mom. avsedda kostnaderna.

Vad i föregående stycke stadgas angående gift skattskyldig skall äga motsvarande tillämpning å skattskyldig, som under beskattningsåret varit ogift (varmed jämställs änka, änklings eller frånskild) och haft hemmavarande barn under 16 år.

(Se vidare anvisningarna.)

46 §.

5 mom. Har skattskyldig, som är ägare av annan fastighet, inrättad till bostad åt en familj jämte personliga tjänare (enfamiljsfastighet) eller två familjer jämte personliga tjänare (tvåfamiljsfastighet) eller som innehar lägenhet med bostadsrätt, under beskattningsåret verkställt amortering av skuld å sådan fastighet eller sådan lägenhet till ett belopp överstigande 1,5 procent av fastighetens taxeringsvärde eller, beträffande bostadsrättslägenhet, den del av fastighetens taxeringsvärde som belöper å lägenheten, må han i hemortskommunen åtnjuta avdrag för överstigande amortering, dock högst med ett belopp av 700 kronor — jämte i förekommande fall 200 kronor för ettvar hemmavarande barn under 16 år — och endast i den mån den sammanlagda amorteringen icke motsvaras av en minskning under beskattningsåret av den skattskyldiges eller dennes makes sammanlagda hos banker och andra penninginrättningar inestående medel.

Anvisningar

till 22 §.

9. Beräkningen av den skattskyldiges i jordbruket nedlagda skattepliktiga förmögenhet skall ske på grundval av bestämmelserna i 2—5 §§ förordningen om statlig förmögenhetsskatt.

Om extra avdrag enligt 22 § 4 mom., 25 § 4 mom. eller 29 § 5 mom. samtidigt må åtnjutas i två eller flera förvärvskällor skall avdraget, med den inskränkning varom i 22 § 4 mom. stadgas, fördelas mellan förvärvskällorna i förhållande till nettointäkten av förvärvskällorna sådan denna skulle ha varit om extra avdrag ej förekommit.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1965; dock att äldre bestämmelser alltjämt skola gälla vid 1965 års taxering samt vid eftertaxering för 1965 och tidigare år.

2) att riksdagen måtte i skrivelse till Kungl. Maj:t hemställa om utredning och förslag rörande premiering av allmänt målsparande genom avdragsrätt vid beskattningen för medel som insatts å särskilt sparkonto enligt de i motionen angivna riktlinjerna.

Stockholm den 26 januari 1964

Gunnar Heckscher

Gösta Bohman

Leif Cassel

Rolf Eliasson

Nils G. Fröding

Tage Magnusson

Eric Nilsson

Sixten Palm

Karin Wetterström